

รายงานผลการตรวจสอบที่ 72/2562

สิทธิพลเมือง กรณีเจ้าหน้าที่ทหารกระทำการอันเป็นการกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของนางสาว ก (นามสมมติ)

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบ กรณีตามที่ปรากฏเป็นข่าวว่า เมื่อปี พ.ศ. 2560 มีเจ้าหน้าที่ทหารไม่ทราบสังกัดเดินทางไปบ้านพักของนางสาว ก โดยมีมารดาของนางสาว ก อยู่บ้านเพียงลำพัง และให้มารดาตักเตือนนางสาว ก ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงที่นางสาว ก ได้ทำไว้กับเจ้าหน้าที่ทหารเมื่อปี 2557ว่าจะยุติและไม่เคลื่อนไหวจัดกิจกรรมทางการเมือง และจะต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางออกนอกประเทศ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารได้กล่าวหาว่านางสาว ก กำลังละเมิดบันทึกข้อตกลงดังกล่าว ก่อนหน้านี้เจ้าหน้าที่เคยมายังบ้านพักของนางสาว ก กว่า 30 ครั้ง รวมถึงการมาพบของเจ้าหน้าที่ทหารสร้างความกดดันและส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของมารดาของนางสาว ก เป็นอย่างมาก

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ทหารเข้าไปบ้านพักของนางสาว ก เพื่อต้องการให้นางสาว ก ยุติและไม่เคลื่อนไหวจัดกิจกรรมทางการเมือง เป็นไปอย่างเปิดเผย และไม่มีมีการกระทำใดที่มีลักษณะเป็นการข่มขู่คุกคามต่อมารดาของนางสาว ก ผู้แทนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งแจ้งว่า บันทึกข้อตกลงระหว่างนางสาว ก และกลุ่มนักศึกษากับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่จัดทำขึ้นเมื่อปี 2557 ไม่มีผลทางกฎหมาย เนื่องจากได้ถูกยกเลิก ประกอบกับภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวนางสาว ก ยังสามารถจัดกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ การกระทำของเจ้าหน้าที่ทหารจึงยังมีอาจถือได้ว่าเป็นการจำกัดเสรีภาพของนางสาว ก ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 34 ได้ให้การรับรองและคุ้มครองไว้แต่อย่างใด ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์อันสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเดียวกับคำร้องนี้อีก จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกองทัพบก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กองทัพบก ควรกำชับให้หน่วยงานในสังกัดหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อย งดเว้นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการกระทบหรือละเมิดต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียงและครอบครัวของนางสาว ก รวมทั้งบุคคลอื่นๆ ตลอดจนการกระทำที่อาจทำให้สมาชิกในครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นเกิดความหวาดกลัว

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กองทัพบก แจ้งว่า มีแนวปฏิบัติของกองทัพบกในการป้องกันการกระทำอันอาจละเมิดสิทธิมนุษยชน สรุปได้ว่า ได้จัดประชุมชี้แจงและสั่งการของผู้บัญชาการทหารบกต่อผู้บังคับหน่วยขึ้นตรงทุกเดือน โดยได้เน้นย้ำให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นกำกับดูแลการปฏิบัติภารกิจของหน่วยอย่างใกล้ชิด โดยยึดถือและปฏิบัติตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด และจัดทำแนวทางการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน เพื่อให้กำลังพลที่ปฏิบัติภารกิจทั้งในสายงานปกติ และกำลังป้องกันชายแดน ได้ทำความเข้าใจหลักการสิทธิมนุษยชน และระมัดระวังการปฏิบัติ เพื่อมิให้เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ รวมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติภารกิจของกำลังพลโดยผู้บังคับหน่วยตามลำดับชั้น ทำหนังสือ/วิทยุสั่งการ เน้นย้ำการปฏิบัติตามห้วงเวลาด้วย